

ВИНАРСКО-ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКИ

ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ редакционно-административния комитетъ, състоящъ отъ: Хр. С. Георгиевъ, Д. Торомановъ, А. Гечевъ, К. Илиевъ, М. Чукчуковъ, К. Малковъ и Д. Гюлеметовъ.

„Винарско-Земледѣлчески Вѣстникъ“ излиза два пѣти въ мѣсеца: на 1 и 15 ч.

Годишната му цѣна за България е 4 л., за въ странство — 5.

Всичко, що се отнася до вѣстника, се испраца до редакцията въ гр. Плѣвень.

Необнародвани рѣкописи, по желанието на авторитѣ имъ се връщатъ съ неплатени писма.

За обявления на 4 стр. се плаща по 30 ст. на редъ, смѣтани въ гармондъ.

➡ На всичкитѣ ученици се отстъпя за 3 лева годишно.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Отношението на нашитѣ селени къмъ нововеденията; 2) Прѣди гроздоберъ (продължение отъ брой 6-ий); 3) Култура на спанака; 4) Една полезна книга, написана на лопъ езикъ; 5) Въпроси и отговори; 6) Разни; 7) Обявления.

Отношението на нашитѣ селени къмъ нововеденията.

Всѣки, който е запознатъ по отблизо съ живота на селенитѣ, знае какъ тѣ недовѣрчиво гледатъ на всѣко нововедение и какви криви упрѣки наводжатъ, за да попрѣчятъ или съвсѣмъ поврѣдѣтъ на всѣко ново нѣщо, прѣпоръчвано съ високъ гласъ отъ науката. Нѣка викатъ и си держатъ гърлата хора, които имъ мислятъ доброто, които гледатъ съ помощта на науката да имъ облекчатъ живота, да съкратятъ малко отъ тѣлния трудъ и имъ дадатъ възможность да отворятъ и тѣ своитѣ душевни очи, да дойдатъ до съзнание, че и тѣ сж хора, както всички, че и тѣ иматъ право да се наслаждаватъ наравно отъ природнитѣ красоти, както много тѣхни събратия. Нѣка трѣбятъ, казватъ, съ каквито искатъ органи тия искренни дѣйци за народното благо, — нашитѣ селени оставатъ глухи къмъ всѣки гласъ. Това е, наистина, скърбенъ фактъ, но не трѣба да го замѣлчаваме, защото ще пазлѣзе, че ний явно прѣкриваме едно голѣмо зло.

Да не бѣдъ чистъ голословъ, нѣка наведѣ по важно отъ разговоритѣ на селенитѣ по въпроса за лѣкуванието лозята отъ маната (пероноспората) и за чумата на сжщитѣ — филоксерата. Доказа се вече, че отъ минхлогодиннитѣ дѣждове на самъ лозята въ цѣла България, съ изключение на лѣкуванитѣ, бидохъ уманени и не дадохъ плодъ; сжщата болестъ имъ подѣйствува и тази година, защото, като бѣхъ слаби отъ лани, не пустнѣхъ добра рѣса, тѣй че сегашнитѣ берекетъ на лозята и данскитѣ слабо, почти, и никакъ не се различаватъ, а пѣкъ разноснитѣ си оставатъ сжщитѣ, както при плодородие тѣй и на неплодната година. За да се помогне до колкото се може, назначихъ се отъ М-то на Земледѣлието и Търговията районни инспектори по лозята. Цвѣтко Пеневъ, инспекторъ на нашето окръжие, още прѣвъ Май прави нагледенъ опитъ въ Кара-исенскитѣ лозя прѣдъ селенитѣ, по-вече кметове и писари, защото бѣхъ задължени да присѣтствуватъ, а да останеме доброволно, на дали щѣхъ да се явятъ и 10 души. Разнесе се, да не казвамъ, като молвия, че ще бѣде увеличено, между селенитѣ новината, че лозята можели да се лѣкуватъ, за да даватъ по нного гроздѣе и всѣки почивъ да критекува тоя способъ за лѣчение. Намѣрихъ се нѣкой по рѣшителни, като каз-

вахъ: „да се съберетъ нѣколко души и дадемъ по 5—6 лева да купиме една машина, какво има, може да е цѣръ“. И това бѣше всичко. Минх днѣ, минххх два, тия сжщитѣ, нѣкои отъ които бѣхъ дали даже, и пари, се разочаровахъ и то пакъ отъ свои съселени, като си взехъ паритѣ обратно. Питали тогозъ-оноговъ и се научили, че това било само за пари и че тази чорба, съ която се прѣскалъ лозята, освѣнитъ, че не е лѣковита, ами изгаря лозята, че нѣкой си въ Орѣховица прѣскалъ лозята си и ги изгорилъ. Е казано и свѣршено. Върви и го убѣждавай по нататѣкъ, казвай му, че лани държавнитѣ лозя въ Варна сж лѣкувани и дали добръ плодъ, че сжщото е станало въ Плѣвень и Сухивъ-долъ съ прѣсканитѣ лозя, — нашитѣ невѣрующъ Тома никакъ се не съгласява, а казва: „направете и вий сжщото, че като видимъ съ очитѣ си, ще повѣрваме.“ Най-последъ намѣрихъ се отъ цѣлото село Горня-Студена петь души, между които священникътъ и учителътъ и взехъ една машина, но и отъ тѣхъ само учителътъ прѣска тѣхното лозе два пѣти, а отъ другитѣ единъ ги прѣска единъ пѣтъ, а останелитѣ нито по единъ пѣтъ. Тия дни, като видѣхъ прѣсканото лозе, веднага ми минх прѣвъ ума фразата на селенитѣ: „направете и вий сжщото, че като видимъ съ очитѣ си, ще повѣрваме.“ И, наистина, сега всѣки вижда съ очитѣ си слѣдствията отъ бордолезовата чорба и засрамено съ половинъ оста си говорятъ селенитѣ, които сж виждали щастливото лозѣе, единъ другъ: „Вѣрно ни казвахъ даскалитѣ бѣ, Тодоровото лозѣе сега друго, пакъ туй то.“ Пѣкъ, за нещастие, на последъкъ валѣ доста силенъ дѣжъ, слѣдъ който лозята почнахъ да жълтѣятъ. А прѣсканото лозе отъ 5—6 декара, наистина, е друго. Гледашъ околнитѣ пожълтели, посърнали и листѣтѣ имъ падатъ, като че ги е попарило слана, а прѣсканото зелено пѣма ни единъ листъ пожълтѣлъ, весело, като че е прѣвъ Май, да ти е драго да го гледашъ, тукъ-тамъ на по закрититѣ мѣста се бѣлѣе още варѣта, която свидѣтелствува, че това лозѣе е лѣкувано, пѣкъ за още по-голѣмо доказателство, че само прѣсканото лозѣе е тѣй здраво, служатъ прѣсканитѣ само единъ пѣтъ 2—3 реда отъ сжщото лозѣе, които по нищо не се различаватъ отъ своитѣ съсѣди.

Тѣй се свѣрши тоя доста живъ спортъ, по поводъ лѣкуванieto лозята, съ пълна побѣда отъ страна на машината.

Лозята на с. Александрово сж заразени отъ филоксерата отъ прѣди три години. Тази година два пѣти ги прѣгледвахъ вѣщи лица, като показвахъ на селенитѣ самитѣ животни подъ лупа (увеличителенъ стѣкло), а други пѣкъ можахъ да видѣтъ насѣкомитѣ, налѣпени по коренетѣ на лозята, и съ просто око; по я имъ помени, че тия животни имъ искоренихъ почти лозята,

ще те постигне архид. Стефановата смърт. Единъ денъ намѣрихъ 10—15 души селени събрани и говорихъ за слабия бекетъ на лозята, присъединихъ се и азъ къмъ тѣхъ и се намѣрихъ въ разговора имъ, като почнахъ да имъ казвамъ, че тия животни, които лозя захванхъ, не ги оставихъ до като не ги исушихъ и опустошихъ, че ако искатъ да се ползватъ още нѣкоя и друга година отъ незаразенитѣ лозя, да пазихъ да не отива прѣстъ отъ болното лозье въ здравето и да обгарихъ обувките и мотикитѣ си, кога сж копали въ болнитѣ лозя, че тогава да отиватъ въ здравитѣ; но само нѣколко души се присъединихъ къмъ менъ, оставалитѣ ми обявихъ срашна война. „Вий Бога ще надхитрувате, ха, че това е Бога работа, а не на нѣкакви животни, че, ако тази година лозята нѣматъ, идущата ще иматъ, че всичко, което разказватъ тѣзи доктори, е само за пари.“ Това бѣше отговорътъ на мойтѣ разяснения, а най-много ме очуди това, гдѣто мнозина вѣрватъ, какво че тия животни ги носихъ самитѣ доктори, ксого прѣгледаватъ лозята, въ дѣното на бастонитѣ си и кога отидхъ при здравия кетюкъ, чукнахъ и сѣмето хайде въ лозето, пакъ послѣ давайте пари да ви лѣкуваме лозята. Това криво заблуждение, мислж, се е всадило у тѣхъ, ако нѣкой е слушалъ какъ е принесено отъ калугеритѣ бубеното сѣме отъ Азия. Както и да е тия хорица още вѣрватъ, че сухитѣ кетюци ще имъ дадѣтъ плодъ. Александровчени страдатъ въ климатическо отношение, вслѣдствие отсхтветнието на дървета въ селото, но ако имъ поменешъ за ползата и влиянието на гората, мнозина ще чуешъ да ти казватъ, че нѣматъ нужда отъ дървета да имъ прѣчухъ ва вѣтъра въ врѣме на харманъ.

Ето на какви хора, господинъ редакторе, има да се прѣдава всичко ново било по земледѣлнето или по други клонъ отъ науката.

Въ заключение ще кажж, че, ако искаме да бждемъ справедливи, не трѣбва да ствѣряме всичката вина на самитѣ селени; не е виноватъ единъ човекъ, ако не знае нѣщо, защото е нѣмало отъ кого да го научи. Могхъ ли да процвѣтхъ малкигѣ селца, които служатъ за Диаръ-Бекиръ на наказани учители?

Р. Б.

V Прѣди гроздоберъ

(Продължение отъ брой 6)

Мина се доста врѣме откакъ се прѣкопахъ лозята втори пѣтъ, откакъ се свърши грубата лозарска работа — това бѣше първата половина на Юний; настѣпи продължително горѣщо врѣме, което трая цѣлия мѣсець. Само на 21 малко рѣмелъ порѣси лозята и ги порасхлади, гроздето току що бѣше завързало, бѣше още дрѣбно. Настѣпи и Юлий — периода на растението на гроздето. Сухата бѣше нетърпима. Селянитѣ, макаръ и да нѣмахъ грижа за лозята, имаше що да ги тревожи: просата бѣхъ дрѣбни, мисиритѣ показвахъ класъ и загорѣли, бахчийтѣ ненаситни на вода. А земята се напукала, строшена на прахъ се вдига на облаци и отъ най-малкъ вѣтъръ. На 8-й мина облакъ съ грѣмотевица и порѣси малко дѣждъ, изъ който се виждахъ зърна ледъ. Това послѣднето не бѣше желателно, но неспираемо. Пострадали бѣхъ лозята на нѣкой близни села отъ града. Този дѣждъ бѣше недостатъченъ, но на слѣдущата сутринъ навале такъвъ дѣждъ, штоо всички останалъ доволни. Листата на лозята, па и на всички други растения, които бѣхъ побѣлели отъ прахъ, получихъ зеленъ животворенъ цвѣтъ. Гроздето се изми, земята се напои и всѣкой си казваше: *ще се налѣ сега гроздето.*

Това бѣше една неучѣнима заслуга на природата къмъ бѣдното население въ този край! Всѣкой селянинъ, като ли

се чувстваше природенъ, распустнато се расхождаше по улицата, съ надѣжда че се подкрепи досегашния му трудъ, за да искара на края.

Но всичко това бѣше за кѣсо врѣме. Настѣпи пакъ продължителното горѣщо врѣме, придружено съ парливъ юго-западенъ вѣтъръ, който пареше на лицето, като горѣщо желѣзо. Лозята почувствувахъ най-много горѣщата му струя. Захванъ гроздето още на ягорида да вѣхне, засѣгнахъ гроздове до половината и цѣли и въ двѣ седмици $\frac{1}{4}$ отъ всичкото бѣше исхнало. Това поисплаши лозаритѣ та взехъ да си викатъ: „ще го исуши този меретя бей, на отъ гдѣ се околпса!? Незнаеме какво ще налѣемъ!“

Единъ денъ, около 20 Юлий, отидохъ да прѣгледамъ реколтата. Селянитѣ почти бѣхъ свършили вършидбата и се занимавахъ съ хвърляние торъ и др. дрѣбни работи. На пѣтя срѣщамъ мжжъ и жена, натоварени съ голѣми торби се връщахъ отъ къмъ лозята.

— Добра срѣща.

— Далъ ти Богъ добро—отвърна той.

— Какво тѣй сте се натоварили сабахданъ?

— Малко присади имаше на лозето; рекохме да ги оберемъ, че не ги оставихъ хората.

— А аавие сте ходили на лозята! Какъ е гроздето, бива ли го, има ли уздрѣло? запитахъ.

— Не го бива твърдъ — много изгорѣло. Азъ мислѣхъ, че ще има поне уздрѣло—глѣдамъ бѣзака*) уздрѣлъ, но нѣма още!

— И то ще бжде.

Стигнахъ на лозето. То прѣдставляваше сега особенъ видъ, който личеше отдалечъ: прѣчкитѣ малко, изглѣждатъ голи и високи безъ клоно и прѣгроздникъ, гроздето открито лѣжеше при чуканитѣ и свободно се печеше отъ всѣка страна отъ слънцето. По тази причина у него се намирахъ вече зачервени зърна.

Една утринъ въ първитѣ дни на Септемврий селската камбана чукаше за черкова, когато множество жени, моми и дѣца съ кошнички въ рѣцѣ на групи по десетина вървѣха изъ улицитѣ къмъ една страна — отивахъ за грозде. Азъ повикахъ приятеля си Шанковъ да отидемъ и ний къмъ лозята. Черкова пустнж и ний трѣгнахме. Бѣше късничко. Слънцето печеше живо, а миновачитѣ се движехъ още по живо. Едни отивахъ, други се връщаха. На веѣки 20—30 крачки срѣщаме върволица отъ хора, връщайки се отъ лозе, на които трѣбваше да се отбиваме изъ тѣснитѣ пѣтеки на лозята. Нагазихме по навѣтрѣ и съгледахме наблизу подъ една зарзала у едно лозе сѣдижъли двама. Тѣ бѣхъ наши другари. Като дойдохме пѣ-близу, поздравихме ги и се срѣхъме срѣшу тѣхъ.

— О о о! вий ли сте, драги приятели, вий ли сте? Заповѣдайте! извика единъ отъ тѣхъ, като се исправи.

Той бѣше нашъ другаръ Милю, а другия неговъ съседъ Гочо, сжщо ергенъ.

— Извинете! — отвърнахъ азъ — ще заминемъ за нататѣкъ и трѣгнахме.

— Не, не може ще се отбийте тука! — извика Милю и трѣгна къмъ насъ, да ни спира.

Ний неможахме да се противимъ и се отбихме.

*) Бѣзъ *Sambucus elulus*

При тях гледаме разтворена кърпа съ 3—4 озобани грозда и чепки наоколо. Тъ се распоредихх: единъ отъ тях ни кани да седнемъ, а другия отиде да бере грозде.

— Какъ е — започнахъ азъ — уздрѣло ли е гроздето?

— Зеленичко още, ама се се намира за ядение — отвърна Милю.

— Уздрѣло е то — обади се Гочо — азъ става двѣ недѣли уздрѣло грозде ямъ.

— Е за ядение е оздрѣло, но догдѣ уздрѣе за бране, има врѣме! — добавихъ азъ.

— Нѣма да видимъ, кога ще дойде то! — обади се Шанковъ.

Гочо донесе у една кърпа грозде и ний се настанихме да ядемъ. Като похапнахме, азъ се исправихъ и помолихъ Миля и Гоча да отидемъ на нашето лозе.

— Какво ще правимъ на твоето лозе бе? ний се наядохме; стойте си тука.

Не Милю, ний сме тръгнали за него и ще отидемъ да го видимъ.

— Какво ще му гледашъ? постойте, че сега ще идемъ къмъ кладенеца; тамъ сж момитѣ, хоро може да стане.

Не, не, ще отидемъ. Ний какъ ви послушахме, като се отбихме при васъ?

— Да отидемъ пъкъ, какво ще стане, не е далече я! — обади се Гочо — ний пакъ ще сваримъ за хоро.

— Не ми се ходи бѣ! — Заяви пакъ Милю.

— Хайде, хайде, не се втилявай! — възрази приятеля ми Шанковъ. — Неговото лозе е по-другъ такъмъ. Видялъ ли си го?

— Не съмъ. Защо, личили отъ другитѣ? — Запита Милю.

— Разбира се. То не е кършено, а е чистоено и вързано — допълни думитѣ си Шанковъ.

— Е, то се вижда, че ще дойдешъ, ами по-скоро — му рѣкохъ.

Наредихме се по пжтеката и въ кжсо врѣме се намѣрихме на моето лозе. Хората почти се истрѣбвахъ. Приятелитѣ, като питахъ за нѣкой нѣща по новата обработка-насъдажъ подъ една фиданка, а азъ се потрудихъ за закуска. Донесохъ нѣколко грозда мискетъ и бѣло грозде.

— Нема ли разекия бе? Туй мескетя ми омръзна, се мискетъ, се мескетъ, заболѣ ме стомаха — попита Милю.

— Има бе, като искашъ да донеса.

Намѣрихъ разекия и я сложихъ прѣдъ гоститѣ.

Тѣмъ имъ се хареса моето грозде, което бѣше по едно и по уздрѣло, та почнахъ да ми се чудятъ, какъ съмъ можалъ тѣй да го направя. Азъ имъ показахъ, че лозето ми нѣма прѣгроздникъ и тѣ скочихъ да го глѣдатъ, като не вѣрвахъ.

Браво! Извика Милю напоследъкъ — да искарашъ такова грозде! Това едно ме очудва, друго насърчава! Ще се опитамъ и азъ до година.

На тръгване се сдружихме съ още трима селски ергени, та станахме седемъ.

— Хайде по-скоро, по-скоро, че станя късно — провикна се единъ отъ новодошлитѣ на име Стойко още отъ лдаечъ.

Ний не бързаме — обади се Гочо — ходихме на Милюво лозе, тука, сега пъкъ ще идемъ на нашето.

— Къдѣ е вашето лозе? — запита Стойко — има ли у него разекия?

— Има, има! — Отвърна Гочо — ще дойдите ли?

— Какъ да не дойдемъ! Близо ли е?

— Близо: на пжтя ни е.

Ний се навърляхме въ лозето на Гоча съ намѣрение да едемъ разекия, но, за жалостъ, отъ 60 лози разекия, една намѣрихме три грозда.

— Изѣли я съвсемъ бей! — Извика отчаяно Гочо.

— Изѣли я неднитѣ! Извика още по силно, като същеврѣменно смигна на Миля и се почука съ прѣтъ по гърдитѣ, съ което искаше да каже, кой е героя на тази траги-комедия.

— Да го зная кой е съ пушка го убивамъ! Заяви ядосано Гочо.

— Азъ пъкъ да го знамъ, убивамъ се! Добави промислено Стойко.

— Нищо бе, нали не сж изели всичкото! Обади се утѣшително Шанковъ.

Съ приказки и окайвания, догдѣто се начудимъ, кой е изѣлъ разекията на Гочови, обиходихме цѣлото лозе и кажи, че и мискетъ не остана. Като се нахранихме хубаво и понабрахме, тръгнахме.

— Къдѣ ще идемъ сега бе? — Запита Гочо.

— Къдѣ? На „Бѣлина“*) незнаешъ ли? — Отвърна единъ и тръгна.

— На „Бѣлина“ на „Бѣлина“ извикахъ нѣколко и се опжтихме бързо въ пжтечката.

— На „Бѣлина“ на „Бѣлина!“ Зачу се другъ викъ — тамъ е главната станция.

Крачкитѣ ни се угоѣмихъ, групата се развѣсели и въ скоро врѣме получи другъ видъ.

— Я слушайте бе, слушайте ще ви кажа нѣщо — завика Стойко малко тихичко, като затича напредъ да испрѣвари всичкитѣ и ги спрѣ.

Всичкитѣ се спрѣхъ и взехъ да питатъ какво има.

— Слушайте какво ще ви кажа! — Продължи Стойко — азъ знамъ тука у едно лозе разекия; да минемъ отъ тамъ да си наберемъ.

— Кое е то бѣ, Стойко, кое е? — Запита единъ — Да не е на Ганя Бързака?

— Не е, не е! На Янка Бакшиша бе, не го ли знаешъ?

— Тѣй ли? Че къдѣ е то, ний какъ да не го знаемъ? — Запита заинтересувано сжщий.

— Хайде бе, вий ще дойдите ли? — Се обърна Стойко къмъ Миля.

— Не знамъ! — Бѣше отговора.

— Азъ не съмъ съгласенъ! Заяви Шанковъ.

— Сжщо и азъ! — обади се Милю — мене не ми се яде.

И азъ се извинихъ по сжщата причина и се отдѣлихме.

— Защо не дойдите бе? Ний нема да се бавимъ — обърна се къмъ насъ Гочо.

— Защо да заносваме на човѣка гроздето, когато

Бѣлина е едно буйно изворче съ хубава вода у една горичка отъ брѣстове и върби, къдѣто се спиратъ момитѣ, които се връщатъ отъ лозята.

не сме гладни! Възрази Шанковъ и тръгна.

— Дяволъ го зель, нашето какъ сж избли! — отговори Гочо и припа да стигне съмишленицитѣ си.

Ний заминххме къмъ изворчето.

Стойко спрѣ другаритѣ си, попушна имъ нѣщо и ги поведе изъ къравитѣ пжтеки.

Чудно: отъ думи се бохтъ, отъ дѣла не!

Слѣдъ малко тѣ се изгубихх: бѣхх вече съ прѣгжнати колѣна до любимитѣ си лози . . . .

Ний стигнахме на зборищното мѣсто. Тамъ бѣхх на сѣдали на една страна учители, чиновници . . — въобще интеллигентнитѣ, на друга — прости селски ергени, а на третията стояхх прави десятина моми близо до извора.

Тѣ бѣхх сложили свойтѣ кошници и чакахх редъ да глътнхтъ отъ „Бѣлинскій“ балзамъ. Момитѣ, слѣдъ като пиѣхх вода, слизахх подъ горичката, кждѣто ставаше хорото. Ний поздравихме присѣствующитѣ съ „добъръ день“ и се сирѣхме при извора. Въ него имаше доста гроздове, зърната на които свѣтехх прѣзъ водата, като стъкло. Тѣ истивахх за „Бѣлинскитѣ гости.“ Като пихме вода съ кратунката що бѣше тамъ, отдѣлихме се къмъ причисляющата се намъ група и сѣднххме на моравата.

Бѣше пладне. Слънцѣто грѣеше жестоко, еъ подъ тая дебела сѣнка на богатата „Бѣлина,“ прохладний вѣтрець незабравяше да испраща често своята улѣкчителна вълна и ободрява гоститѣ. Истудяющето грозде бѣше вече сложено на двѣ кърпи прѣдъ всички ни и въ 5 минути тѣ (кърпитѣ) се отърсихх. Групитѣ се разшавахх. Взехх нѣкой да пихтъ вода, други да трѣгватъ.

— Чакайте, чакайте! — Извика единъ — има килипиръ.

Въ това врѣме се озърнахме и гледаме четворица съ двѣ кърпи грозде прѣстигатъ на извора. Тѣ бѣхх нашитѣ прѣдишни другари. Всички се загледахх у тѣхъ и тѣмъ имъ се стори, че ги причакватъ за сждъ. Групата пакъ се разшава: едни насѣдахх, други утивахх къмъ изворчето за вода.

Гроздоносачитѣ пристигнахх и се исправиха до извора омарлушени. Тѣ не знаяхх какво ги очаква.

— Дайте да хапнемъ отъ вашето грозде! — Замоли ги единъ.

— Иди вземи бе момче; тѣ ще дадѣтъ! — Завика другъ на едно 10 годишно хлапе, което бѣше наблизо.

Момчето отиде, а слѣдъ него и още двамина. Дадено имъ бѣше по два грозда.

— А! че за кого по напрѣдъ? — завика сжщий.

— Разекня, разекня! — викаше единъ като вдигаше гроздоветѣ нагорѣ.

— Всичкото се разекня ли е бе? — запита Милю. Ала дяволъ да ги вземе отгдѣ ли сж ъхъ взели?

— А бе то неможете ни нахрани вий тѣй ами я го донесете съ кърпитѣ! — изрази се единъ по рѣшителенъ ергенъ. — Защо ви е у село? Несте моми да носите грозде.

Разекнята се вече намираше на расположение на гоститѣ.

— А, а, а, нищо не струва тази разекня! — заяви Пенко Янковъ Бакишиа. — У нашето лозе каква едра има!

Стойко си прѣкара прѣзъ ума думитѣ: „да се на-

дѣвашъ,“ а другаритѣ му взехх да се споглеждатъ.

— Наистина, Пенко, има ли хубава разекня у вашето лозе? — каза Стойко сериозно.

— О, о, о, да видишъ ти тамъ каква е! Има и червена.

Пенко бѣше хлапе на 12—13 години.

— Близо ли ви е лозето бе Пенко, не можешъ ли отиди да наберешъ малко? — попита единъ.

— А сега ще си ходимъ, кога ще стане то — извини се Пенко.

— А, нищо, ний ще чакаме. Догдѣ се направи хорото, ти ще дойдешъ! — настоява сжщий.

— Нека иде и други, да сж другари. Заяви другъ.

— Ха бе, кой ще отиде съ Пенка на тѣхното лозе за разекня? Попита пѣрий.

— Митю да отиде, че е по-пѣргавъ! — Каза втори.

Двѣтѣ дѣца фукнахх. Слѣдъ малко засвири цафара, всичкитѣ събрани се вдигнахх и се впуستاхх подъ горичката, кждѣто отпочивахх множество моми, жени и дѣца. Хорото се почнж. Слѣдъ 10 минути двѣтѣ дѣца се върнахх и извѣстихх, че разекнята е обрана. Пенко си трѣгна нажаленъ.

Слѣдъ половинъ часъ хорото се растури, момитѣ вдигнахх багажа си къмъ село и на групи по десетина съ смѣхове и вѣсели разговори вървѣхх. А слѣдъ тѣхъ и цѣлата публика.

„Бѣлина“ оглуша.

Минахх се още нѣколко седмици, селенитѣ обрахх мисиритѣ, за сѣхх житата и почнахх да мислѣтъ за лозята. Тѣ гледахх само отъ работа на работа да се прѣхвърли всичко и да се урахатѣтъ. Почнахх тѣ по-често да ходѣтъ изъ лозята и да ги подканватъ. Взехх тукъ тамъ изъ село да се чуватъ разговори за гроздобера. Селенитѣ тичахх нагорѣ, на долѣ, стѣгахх борни, очуквахх кацци, кои правѣхх нови и пр. Огъ 20 Септ. нѣкои околнини села взѣхх да берхтъ.

Излѣзохъ и азъ единъ пжтъ къмъ лозята да видѣх какъ сж, та въ случай да си дамъ скромното мнение по тѣхното уздрѣвание. Като прѣгледахъ гроздето на много лозя, миновайки изъ пжтя за къмъ моето: заблѣзахъ, че черното грозде (гъмзата) бѣше добрѣ уздрѣла. Сжщо може да се каже за мискетя и бѣлата глава (тавшанъ гозю). Засжхвание на зърната отъ прѣздрѣвание никждѣ още нѣмаше. Другитѣ сортове не бѣхх още уздрѣли добрѣ. Всичко това показваше, че не е дошелъ още третий периодъ на уздрѣванието — периода на прѣздрѣванието. Трѣбваше да се чака още най-малко една седмица. Прѣгледахъ моето лозе и трѣгнахъ.

— Добъръ денъ, Даскале! Чухъ гласъ отъ страна до менъ. Какво обикалашъ лозята, има ли го, ще беремъ ли? Бѣше подарина дѣдо Кжню.

— Далъ ти Богъ добро, дѣдо Кжню! Има го има, ама зеленичко още ми се вижда.

— Какво, зелено ли? Хората го обрахх пжкъ ти ми казвашъ зелено! Стой не казвай таквасъ дума! Азъ съмъ казалъ на кмета сега за въ понеделникъ ще беремъ — изрази се сериозно бай Кжню.

— Да бержтъ хората: тѣ да глѣдатъ тѣхното, пѣкн ний нашето.

Е чи зелено ли е това грозде?! Авъ изъ всичкитѣ лозя ходж и знаж, че . . .

— Какво си видѣлъ като си ходилъ?

— Какво ли? Туй грозде не е ли уздрѣло? — изви-ка той, като се наведе да откъсне единъ гроздь бѣло грозде. — Туй не е ли уздрѣло? — се затири той да ми го показва.

— Туй е уздрѣло, че всичкото такова ли е? Я виждъ това!

Авъ откъснахъ и му подадохъ единъ зеленикавъ гроздь.

— Уздрѣло е, разбира се, то по-много неможе да уздрѣе.

— Уздрѣва то най добръ, като виси още десетина дена.

— Какво? Десетина дена? Десетина дена още да стож да ти пазж лозето! . . . .

— Ще пазижъ, разбира се: защо си падаръ.

— Да ме простишъ ти мене, гдѣто ще те слушамъ авъ тебе.

Бай Кжно взе да се разсърдва, нъ като свърѣ единъ гроздь съ сухи зърна, затече се да го откъсне и ме увѣри съ него, че гроздето е взело вече да сжхне.

— Я виждъ туй, какъ му е хала, не е ли изсжхнало? Завика отново той самодоволно, като поднесе гроз-да прѣдъ очитѣ ми.

— Е, че туй защо ми показвашъ? То е сухо отъ лѣтосъ, отъ горѣщиятъ вѣтъръ.

— Какъ тѣй ще е сухо отъ лѣтосъ? Туй грозде не е ли сега изсжхнало? — Увѣряваше ме той, макаръ и да виждаше, че отъ него сж останжли само костички.

— Абе ти си чуденъ човѣкъ: уздрѣло грозде може ли толкосъ да изсжхне? Защо нѣма поне стафиди? Ако имаше толкосъ сухо, то трѣбва да има и по неисжхнало, завѣхнжло!

Бай Кжно свърши думитѣ си и тръгнж, като изрече:

„Ти си момче още, момче какво знаешъ!?!... Авъ стана 20 години изъ лозята ходж, толкосъ не имъ ли отбирамъ?“

— А бе отбирашъ имъ ти, ами само гледашъ кога да обержтъ, че да си отидешъ, а зелено ли ще се обере, уздрѣло ли, не му мислишъ!

— А бе бактисахъ да ходж изъ тѣхъ. То нѣма свършване! Житото се ожена, мисря се прибра, динитѣ ображж — туй нѣма да се свърши! . . . Другитѣ падари кога сж си отишле? А човѣкъ трѣбва и друга работа да си види: кое дворъ да понареди, кое дърва да понасече . . .

— Добръ дѣдо Кжно, ама виното ще стане кисело, че неможъ го пи.

А, а, а, да го има тамъ каквото да е иие се то, ами авъ го свършихъ него, че гледамъ за ново.

Заминж.

Сжщата вѣчеръ (бѣше сжбота) излѣзохъ къмъ дюкени-титѣ, Тамъ на нѣколко мѣста бѣхж се събрали по 15 — 20 селени, кон насѣдали по пейкитѣ, кои прави, говорехж нѣщо сериозно. Узнахъ, че е по гроздобера. Авъ се от-бихъ при най голѣмата навалица, кждѣто бѣше и кмета.

Слушамъ споръ: едни искатъ да се бержтъ, други да се чака до срѣда.

— Въ лозята нѣма да ходи никой въ понеделникъ. Който излѣзе отъ селото съ поставъ, ще бжде върнатъ и глобенъ шесть лева! — Говори високо кмета.

— Ще ни исжхне гроздето бе бай кмете! — обади се единъ селенинъ.

— Какво бе, то исжхнало половината, нѣма го ни-какво, какво ще го чакаме още! Говори другъ.

Авъ се намѣсихъ.

— Кой отъ васъ е ходилъ скоро на лозята и е виделъ изсжхнало грозде? — Запитахъ.

— Падарина казва бе, и нали го виждамъ авъ него — отвърна послѣдний.

— То не е истена, — отвърнахъ авъ — падагина ли ще слушате; той гледа кога да се обержтъ да си отиде. Днесъ не бѣхъ ли авъ въ лозята! И на мене казваше, че е изсжхнало, но то не е вѣрно. Изсжхналото е отъ лѣтосъ. Изсжхнало грозде нѣма, зелено е още.

— А бе, даскале, зелено, ама нѣможемъ да го чакаме че имаме друга работа — изрази се наивно единъ.

— Видѣ ли сега! Причината е работата, а не гроз-дето — заяви кмета — гроздето е зелено, нѣма да го беремъ. Ами я да си ходимъ.

Съ тѣзи думи кмета напустнж събранитѣ.

Не е работата, бай кмете, ами исфирясва бе, какво ще налеѣшъ — само чепки ли?

— Тамъ не се лѣжете вий, че гроздето исфирясвало. Ако исфирясва, то е само водата отъ зърното, а виното остава и става по-хубаво. И не е ли по-добръ да се на-бере по малко, че да има гдѣ да се налѣе и ще знаешъ, че нѣма да се развали.

— А бе, то догдето се развали, ний ще го прода-демъ — отвърна сжщий.

— Ще го продадете, че колко пари ще вземете отъ него! Защо не го отгледате по добръ, задържете го по дълго, че да стори пари.

— То да се прѣбере на врѣме, че . . . измърмора единъ настрана и си тръгнж.

Станж кжно, хората бѣхж намалели, и авъ си тръгнжхъ.

На другия день въ недѣля сутринята неможихъ да излѣза къмъ дюкенититѣ. Имаше поща. Къмъ обѣдъ тръг-нахъ да видж що има отъ пощата и на излизание се съб-рахъ съ двама другари: бай Митя и чича Пеня.

— А бе, даскале, чуваме тазъ сутрина едно нѣщо, дали е истина? Запита бай Митю.

— Не знаж! Не съмъ излизалъ днесъ, не съмъ чувалъ.

— Чуваме, че щѣлъ да доди намъ какъвъ си чи-новникъ да гледа лозята — захвапж бай Митю — да имъ гледа да ги беремъ ли?

— Нецелъ да даде да се бержтъ лозята, защото били болни — разясни чичо Пеню.

А, а, а, чиновникъ по филксерата щѣлъ да дойде — може!

— Ами защо неще даде да беремъ болнитѣ? Мене ед-ното ми лозе като е болно нѣма ли да го берж? — Запита бай митю.

— Като кажжтъ „нѣма,, — нѣма.

— Ами тогазъ, какъ тѣй, нали ще ни отиде гроздето на вѣтѣра.

— А, не се плашете! Тѣ нѣма да го забранятъ съвсемъ да се не бере, а ще го оставятъ за по-подиръ.

— Тѣй ли? Ами защо не наедно, а по подиръ?

— Да не се разнесе болѣстѣта.

— А бе вѣтѣръ ги носи тѣхъ! Минжлата година, като спирахъ, пазихъ, догдѣ бѣше само у едно лозе, увардихъ ли го? Не сж ли си разболѣли сега половината!

— Каквото ти свирятъ, таквосоъ ще играешъ и туй то.

— Дано не доде холанъ, кога ще ги чаваме!

Ний вече се намирахме прѣдъ дюкена на Донка Дюмбеля на чинто врата прочетохме слѣдующето:

Обявление № 1005.

Б. Ч.-ското с. Общ. Управление счете за нужно да обяви на Б. Ч.-скитѣ жители — лозари, че на основание прѣдписанието на Г-на чиновника по филоксерната зараза отъ 20/IV 96 год. подъ № 211 се забранява бранието на заразенитѣ съ филоксера лозя безъ негово разрѣшение. Прѣдъ видъ на това . . . . .

— Е, е, е, укаля се тя, ще пиемъ вино! Завика моя събеседникъ и тръгна на страна.

— Чакай още де, бай Митю, още има! . . . . .

— Хж чети де! каза той и се върна.

. . . . . Нарушителитѣ на настоящето обявление подлежатъ подъ отговорность по членъ 38 отъ закона за мѣрките по филоксерната зараза, като се наказватъ съ затворъ отъ 1—15 мѣсеца и съ глоба до 500 лв. с. Б. Ч, 29/IX 96 год.

Писарь: С. Ш.

Кметъ: Ц. Н.

У у у завика бай Митю, още не съмъ свѣршилъ четението — добро наказание. Да не помисля човѣкъ! Да не се излъже нѣкой, че ще му взематъ всичкитѣ лозя заглоба.

— Затуй трѣбва да слушате, и изпълнявате което ви казватъ.

— Гдѣто ще се каже, сега даскале, ний нѣма да си беремъ лозята?

— Гледай тука!

Прочетохъ му думтѣ: „се забранява бранието на заразенитѣ съ филокс. лозя безъ негово разрѣшение.

— А, а, а, безъ негово разрѣшение; значи трѣбва да се пита!

— Тѣй ще се пита, но то е работа на общината.

— Ще видимъ какво ще излъже отъ туй, рече на послѣдъкъ бай Митю и замина.

Култура на спанакътъ (*Spinacia oleracea*)

Единъ отъ фактитѣ, констатирующъ осществленитѣ прогреси въ градинарството е, дѣйствително послѣдователното обогатяване съ разни зеленчуци, отговаряющи на нуждитѣ ни въ разни годишни врѣмена, които лесно се подчиняватъ на условията гдѣто се культивиратъ.

Ако прослѣдимъ по-внимателно показанята, доставени отъ по старитѣ градинари ще намѣримъ, че спанакътъ като зеленчуцко растение се культивира отъ отдавна врѣме.

Благодарение на голѣмото внимание, което се е давало въ културата му, днесъ за днесъ се притежава разни подобрени видове спанакъ, отговаряющи за всѣки сезонъ.

Видътъ, който се е обработвалъ въ първо врѣме, не е намѣренъ въ диво състояние.

Това, обаче, ни дава да вѣрваме, че отечеството му е Персия, тѣй като тукъ за пръвъ пхтъ е забѣлзанъ да се культивира като зеленчукъ.

Спанакътъ се числи къмъ единъ отъ най-добритѣ зеленчуци, на който листата му служатъ за храна на човѣка.

Въ по голѣмитѣ градове се много прѣдпочита и консумира въ голѣмо количество; особенно прѣзъ лѣтнитѣ горѣщи дни; врѣме, прѣзъ което се пуждаемъ най много отъ лежки и развадителни хранения.

А като такава, спанакътъ се показва прѣвѣсходенъ.

Цѣльта отъ обработванието на послѣдния е да се получи колкото се може въ по-голѣмо количество сочни, хранителни листа и да се закѣснѣ съ искласяванието му.

Това, което е доста мъчно да се постигне въ сухи и горѣщи години.

Сжществуватъ два типа спанакъ, отъ които се различаватъ разни видове.

Къмъ първий типъ се причисляватъ видоветѣ съ бодливи, а къмъ втория съ гладки сѣмена.

Видоветѣ съ гладкитѣ сѣмена се прѣдпочитатъ отъ тѣзи съ бодливитѣ, попѣже първитѣ се считатъ като подобренъ продуктъ, полученъ чрѣзъ культивиранieto на послѣднитѣ (бодливитѣ).

По-главнитѣ видове, заслужающи вниманието да се споменятъ сж: Холандски и Фландърски спанакъ.

Първийтъ расте доста буйно и е противостоящъ. Отличава се по копиевиднитѣ си дебели и широки листа.

Вторийтъ се счита, като за най-распространенъ видъ, по причина че издържа всѣкакъвъ сезонъ; слѣдователно, може да се сѣе прѣзъ всякото врѣме на годината.

Отъ направения опитъ съ споменатия видъ спанакъ върху една лѣха при Държавното Винарско-Землед. училище, иде да потвърди истенностьта на горнето.

Различава се отъ първиятъ по листата, които сж по-крѣпки и по-крѣпки.

Спанакътъ изисква силна почва, която прѣди всичко трѣбва да бжде здрава и лишена отъ голѣма влажностъ прѣзъ зимата, вслѣдствие на която би се причинило гниение, както на самитѣ растения, така и на зеленитѣ сѣмена.

Обработванието му става въ малко и голѣмо пространство, т. е. въ малка или голѣма култура.

За първата се пристъпва къмъ сѣенето на есенъ и пролѣтъ.

Есеннитѣ посѣви сж опрѣдѣлени да даватъ продукти на сжщата есенъ, зимата и въ началото на пролѣтъта; а пролѣтнитѣ на пролѣтъ и лѣтото.

Първитѣ започватъ отъ Августъ и продължаватъ, като се повтарятъ всѣки 15 дни, до половината на Октомврий мѣсець.

Първитѣ засѣвания доставляватъ зеленчукъ за Септемврий мѣсець. Посѣтия спанакъ прѣзъ Септемврий дава листъ прѣзъ течение на зимата. Най-послѣ засѣтия прѣзъ Октомври се бере прѣзъ Февруарий и Мартъ мѣсець. Вторийтъ, т. е. пролѣтния започватъ отъ Февруарий и се продължаватъ всѣки 15 дни до Юний мѣсець.

Почвата, на която ще се извърши сѣенето, трѣбва да се прѣобърне по дълбоко съ лопата и буцитѣ разровковатъ съ грабли.

Сѣенето се извършва или на лѣхи въ редове, широки 20 с. м. единъ отъ другъ, или въ парцели на распрѣснато. За тази цѣль се употрѣбява на аръ (100² м.), когато се сѣе есенъ, 250 грама, а на пролѣтъ 400 грама сѣме.

Сѣмето се заравъ съ помощта на грабли или гребло. Така посѣтъ спанака при благоприятно врѣме пониква за 8—10 дни.

За да можемъ да се снабждаме и прѣзъ голѣмитѣ студове

съ спанакови листа, лъхитъ или порцелийтъ се покриватъ съ сламени рогоски, или просто съ сламена постилка, които въ случай на хубаво и топло врѣме прѣзъ зимата се откриватъ.

Брането (реколтата) става като се откъсватъ листата едно по едно съ помощта на палцовия ножець. Трѣбва да се избѣгва брането съ ножъ, тъй като послѣдний може да компрометира слѣдующата реколта съ отрѣзването и на младитѣ листа.

Голѣмата култура се практикува въ по-голѣмитѣ градове на широки пространства. Тукъ се извършва само едно сѣние и то на есень прѣзъ Августъ мѣсець. Количеството на употребеното сѣме ще бѣде същото, както при малката.

Не трѣбва да се забравя, че това растение е гладно на торъ. Отъ голѣма важностъ е да се натопи землището прѣди посѣването му и прѣобърне съ лопата, съ цѣлъ да се зарови торътъ и приготви почвата за приемането на сѣмето.

Подиръ посѣването на послѣдното, което става на распрѣснато, едно легко грабление е достатъчно да зарови сѣмето.

Едно подобно обработване на спанаковото растение може да даде три реколти. Първата се прави още прѣзъ есеньта, втората прѣзъ Декемврий, а третата, въ която се откъсватъ и растенията, прѣзъ Мартъ мѣсець.

Есенното и пролѣтното бранѣе дава около 100 клг. листа на аръ. Когато зимната дава само по половината т. е. 50 клг.

Набранитѣ въ голѣмо количество сурови листа се продаватъ на комисионери, които, слѣдъ като ги исушаватъ, прѣпродаватъ ги на дребно.

Подчинени на сушеніе спанаковитѣ листа, губятъ една часть отъ теглото си, така щото 1 клг. сурови листа, исушени ще тежатъ само 670 грама.

Единъ килограмъ суровъ спанакъ се продава срѣщу 20 ст., а сушенъ 40.

Слѣдователно, за градинаритѣ производители, намиращи се отдалечени отъ центроветѣ на по-голѣмитѣ градове, ще иматъ много по-голѣмъ интересъ да сушатъ спанаковитѣ листа и въ такъва форма да ги испращатъ по пазаритѣ.

Относително снабдяванетоъ съ по-добро спанаково сѣме, много разумно би било да го получаваме само отъ тѣзи растения, които сж били засѣвани прѣзъ есеньта.

Нѣкой градинари берятъ листата и на тѣзи корени, отъ които ще се получава сѣме.

По-добръ би било никакъ да не се зкачатъ листата отъ послѣднитѣ, а само да се разреждатъ по на редко и се остраниаатъ тѣзи, които се изродяватъ и не прилчатъ на първитѣ. Прѣзъ Май или Юний запазенитѣ по този начинъ корене искласяватъ.

Тутакси подиръ прицѣвтяванетоъ, искубватъ се всички мъжки растения, които се явяватъ вече непотрѣбни.

Друго нищо не остава, освѣнъ да се чака уздрѣвчаніето на сѣмето.

За да се довърши съвършено здрѣвчаніето на сѣмето, послѣдното се откъсва заедно съ класоветѣ и се остага на сухо и провѣтриво мѣсто; подиръ което се очуква и прѣбира въ сѣдове, гдѣто се пази до врѣмето на посѣзанието му.

Добро съхранено спанаково сѣме запазва кълняемата си способностъ за 5 години.

Една полезна книга, написана на лошъ езикъ.

1. Пчеларъ или *най-важното въ пчеларницата*. Кратко ръководство за извършване най-необходимитѣ работи около пчелитѣ. Написалъ и издава *Ст. Димитровъ*, практикувалъ по пчеларството въ Швейцария, Германия, бивши окр. ижтующъ пчеларъ въ Кюстендилско, притежателъ на пчеларница по-новата метода и пр. Второ поправено и допълнено издание съ 17 фигури въ текета. София 1897 год. стр. 70 на 16-ни 70 ст.

Нашата млада земледѣлческа литература напѣдва; наистина, че тя не напѣдва съ грамадни крачки, нѣ макаръ и съ малки, нѣ сигурни, всѣ напѣдва, което обстоятелство трѣбва да

ни радва. За потвърждение на казаното, можемъ да посочимъ на факта, че числото на земледѣлческитѣ списания у насъ расте, а също расте числото на непериодическитѣ издания—книги отъ общообразователенъ и специаленъ характеръ. Едно врѣме земледѣлческата ни литература се е обаждала чрѣзъ в. „*Земледѣлецъ*“, слѣдъ това чрѣзъ списанията: „*Домакинъ*“, „*Ступанъ*“, по сетнѣ „*Цѣлина*“, а тя сега се обажда чрѣзъ страницитѣ на купъ земледѣлчески списания и брошурки. Интересно е да се види, каква разлика има между едноврѣмешнитѣ земледѣлчески списания и сегашнитѣ—„*Земледѣлецъ*“ се е борилъ за отваряніето на земледѣлческо училище въ Садово, а сегашнитѣ земледѣлчески списания се борятъ за да не се затварятъ тия училища! И това всичко се върши въ земледѣлска България! Тия мисли ни обзехъ слѣдъ прочитаніето на горната книга, за която исваме да кажемъ нѣколко думи.

Днесъ, когато всички знаемъ България на какво ниско стъпало стои въ пчеларството, какъ звѣрски се постѣя съ тия цѣлни мухи, за да имъ прибератъ медътъ, когато ний въ сжщностъ можемъ да имъ приберемъ меда безъ да ги лишаваме отъ животъ, хемъ да имъ вземъ меда, хемъ да ги оставимъ да съществуваатъ и за напѣдъ да прѣнасятъ своитѣ плодове, всѣки ще си обясни съ какво любопитство читателътъ ще разгърне тая книга, за да ѝ прочете и извече нѣкаква полза, което и ще придобие наистина, нѣ съ голѣмъ трудъ, защото книгата е написана много лошаво въ езиково отношение.

Прочитаніето на тая книга не е безъ полза, защото отъ неж читателътъ ще научи купъ интересни нѣща: ползата отъ пчеларството, анатомията на пчелитѣ, тѣхния животъ, болѣститѣ и лѣкувнието имъ, неприятелитѣ имъ, храненіето имъ, размножаваніето имъ и пр. пр. интересни нѣща. Нѣ най-главното въ тая книга е това: че въ неж разумния пчеларъ, който иска да развѣжда пчели въ новитѣ усъвършенствувани кошарища, ще намѣри едно обширно описание на нѣколко системи и пчеларя е свободенъ което кошарище иска да си избере, за да развѣжда пчели. За по-лесно разбиране на тия кошарища, автора на тая книга е напечаталъ фигуритѣ имъ, отъ които лесно може да се види цѣлата имъ направа и работитѣ, които трѣбва да се вършатъ съ тѣхъ. Фигуритѣ сж изработени изящно.

Мнението ни за тая книга е това: че човѣкъ, който никакъ не се е занимавалъ съ пчеларство, ако книгата бѣше написана споредъ правилата на езика ни, слѣдъ като ѝ прочетете веднѣжъ, ще може свободно да се занимава съ тоя занаятъ, нѣ, за жалостъ, книгата, както се каза вече, не е написана така.

Какви съображения сж водили автора ѝ за да ѝ напише на единъ такъвъ лошъ провинциаленъ езикъ, чудно ни е? Може би, автора е мислилъ, че като ѝ напише на единъ такъвъ простъ езикъ (разбирай простъ стилъ) ще може да се разбере отъ единъ по-голѣмъ кръгъ читатели, но това въ сжщностъ не излиза така, защото тоя простъ езикъ, може би, ще се разбере само въ Кюстендилско, а другадѣ, особено въ Търново, отъ много малко читатели (за които е написана книгата) ще се разбере, защото, мислж, че има разлика между „книга написана на простъ езикъ“ и „книга написана на провинциаленъ езикъ“ както сме чели нѣколко хубави статий по пчеларството, писани отъ автора на тая книга и печатани въ сп. „Орало“ на единъ хубавъ езикъ, които като се сравнятъ съ тая книга, ни се види чудно, какъ може да бѣде такава рѣзка промѣна въ езика на единъ и сжщъ авторъ?

За да не бѣдемъ обвинени въ празднословие, ще приведемъ само нѣколко отъ по-важитѣ грѣшки. Рѣчититѣ и печатни грѣшки нѣма да привеждаме, защото тѣ сж по-малко отколкото езиковитѣ. Ето нѣколко прижѣра, които трудничко се разбиратъ: стр. 7. редъ 2:.... безъ неж народа *се похарва* и *разнебитва*,“ сжща стр. р. 30 .... „защото *не е ярена*, стр. 8 р. 9.... „царицата да *се мърли*“,“ стр. 9 р. 29.... „и народа *се докрасва*“ стр. 12 р. 4..... „стане съвършенна *печаловница*“,“ стр. 13 р. 3..... *ходила по гурбетъ*“,“ стр. 14 р. 9 „чувай ме да те *чувамъ*“,“ въ другитѣ страници изъ вѣтрѣ: „*гушка сѣно*“ „*трѣгни*“ на страна кошерището, що сж запустели,“ ако не станешъ му-

каятъ,“ „баиш тамъ гдѣто да е най-близко до пчелитѣ, платътъ *нагмижи, на свѣтето* ще турнешъ късче медъ,“ „гледаишъ плодника, че пити сж малко, тогава притураишъ друга готова,“ кога вадишъ медъ, *не лакоми* много, за да не *огладишъ* кошарищете си“ и пр. и пр. неправилни изражения.

Самото заглавие на книгата ни се вижда неумѣстно и странно. Автора на тая книга е пропустналъ да събщи най-важното за новитѣ кошарища — пропустналъ е да събщи, какъ става прѣнасянието на пчели отъ неразборни въ разборни кошари. Та и цѣната ни се види малко висока.

Всички тия повърхни бѣлѣжки направихме не съ нѣкаква лоша мисль, а едно за въ интереса на самото пчеларство, а така сжщо и за автора, та при трето издание, ако обича, да се въсползува отъ тѣхъ.

гр. В. Търново,
15-й Мартъ 1898 година

Хр. Ив. Разсукановъ

Г-ну Д. К. Маджарову въ гр. Т. Пазарджикъ. Отговоръ на завадения отъ васъ въпросъ по земнитѣ бѣли ще напѣрите въ брой 10.

Имамъ въ градината си посадено отъ 20 години дюлево дърво, което вирѣе добрѣ и всѣка година дава изобилно цвѣтове, нѣ нѣкоя година самитѣ цвѣтове окапватъ, а нѣкоя — завърже и плодетѣ като станжтъ колкото орѣхъ, окапватъ или пѣкъ исхвватъ на самото дръвче. Почвата на градината ми е пѣсчлива, размѣсена съ черноземъ и суха, а дълбока около 60 ст. Подпочвата е цѣла скала отъ кесме. Моля почитаемата редакция да ми яви, коя е причината та дръвчето ми невѣрзва плодъ?

22/VII 98 г., гр. Чирпанъ

Съ почитание:
Ш и в а р о в ъ

За правилното си развитие дюлево дърво изисква почва сръднозбита, силна и въвлажна.

Лѣкитѣ, а особенно сухитѣ и варовититѣ почви, сж не годни за правилното му развитие.

Причинитѣ, за гдѣто вашето дръвче не може да задържи и исхрани плодетѣ си лѣжжтъ въ почвата. Както показва и самото ви писмо, дръвчето ви се намира въ пѣсчлива и суха почва съ подорница скала отъ кесме.

Едно по дълбоко разработване и наторяване съ добрѣ изгниль торъ на есенъ около коренетѣ на дръвчето, ще помогне значително за отстранението недостатъкътъ (окапванието плодетѣ) на дръвчето ви.

р а з н и ц и.

Търговията на вина въ Франция прѣзъ първитѣ петъ мѣсеци отъ 1898 год.

Най-новитѣ официални статистически свѣдения донасятъ слѣдующето върху движението на винената търговия въ Франция:

Внесено въ Франция:

	1898 год.	1897 год.
Вино въ бурета	Х е к т о л и т р и	
Отъ Испания	2,459,494	1,408,681
„ Италия	38,666	22,885
„ Португалия	834	1,219
„ Алжиря	1,408,268	1,492,976
„ Тунисъ	43,385	25,035
„ Други държ.	37,706	59,187
Всичко:	3,988,353	3,009,983
Вино въ бутилки	3,683	2,940
Ликьорни вина	182,197	230,369

За стойность 135,043,000 лева 111,443,000 лева.

Въ сжщитѣ мѣсеци прѣзъ 98 година Франция е направила износъ отъ вино въ различни държави прѣзъ

	1898 год.	1897 год.
	Х е к т о л и т р и	
Вино въ бурета	899,443	912,152
„ въ бутилки	36,317	49,330
„ шумливи	75,267	73,273
„ ликьорни	34,360	25,112
Всичко:	1,045,387	1,059,867
За стойность	91,492,000 лева	103,609,000 лева.

Италиянски вина въ Австро Унгария прѣзъ първитѣ петъ мѣсеци отъ 1898 год.

Споредъ съобщенията на една централна комисия въ статистическото бюро въ Виена излиза, че въ Австро-Унгария отъ Италия сж внесени отъ 1 Январий—31 Май 776,377 цента вино, когата миналата година прѣзъ сжщитѣ мѣсеци сж били внесени 627,674 цента. Прѣзъ м. Май т. г. само сж внесени 125,228 цента бруто, сръщу 113389 цента бруто, внесени миналата година прѣзъ сжщитѣ мѣсеци.

Винената търговия въ Англия прѣзъ първото полугодие отъ 1898 год.

Прѣзъ първитѣ шестъ мѣсеци отъ т. г. е внесено въ Великобритания вино въ бурета и бутилки 9,183,336 Галлона*) сръщу 9,142,461 Гал. м. г. сжщитѣ мѣсеци. Тая годишния вносъ на вино въ Англия е станалъ отъ: Южна Африка 2849 Г.; Австралия 363,671 Г.; Германия 221790 Г.; Холандия 361,139 Г.; Франция 3,413,035 Г.; Португалия 1,919,999 Г.; Мадейра 26,931 Г., Испания 1,294,744 Г. червено и 1,068962 Г. бѣло вино; Италия 245,429 Г. и отъ други държави 264,787 Галона. Отъ този вносъ сж били 7,707,647 Галона вино въ бурета, по нататъкъ 464,591 Г. е вино въ бутилки и 1017098 Г. шумяще вино.

Англия е направила износъ въ сжщитѣ периодъ: 426,145 Галлона вино въ бурета и 64,935 Г. въ бутилки, отъ които 46,430 Г. сж били шумяще вино.

Внесеното вино прѣзъ първото полугодие отъ 98 г. е струвало 3,252,108 фунта стерлинги.

Изнесенитѣ вина прѣзъ сжщото врѣме сж стрували 238273 фунта стерлинги.

За да се попрѣчи на растението на трѣвата по пжтищата въ градинитѣ, прѣпорѣчатъ се долнитѣ двѣ рецепти:

1. Въ 100 л. вода се прибавж 10 клг. не гасена варъ и 1 клг. тикюртъръ, (S) стритъ на прахъ.

Всичко това се вари нѣколко врѣме. Въ получения сжсъ се прибавж още 100 л. вода и тогава поливаме мѣстото, кждѣто не искаме да никне трѣва.

2. Въ 100 л. вода се размѣсва 1 л. солна киселина (HCL) и съ получения растворъ се полива.

ОБЯВЛЕНИЕ

Обяввамъ на интересующитѣ се, че имамъ за проданъ около 6000 литри чисто натурално вино, отъ реколтата на 1896 г.

гр. Т. Пазарджикъ

Съ почитание:

26 Юлий 1898 г.

А т а н а с ъ Б е ч е в ъ

Извѣстяваме на читателитѣ си, че слѣдующия брой ще закъснѣе малко — ще излѣзе прѣзъ първата половина на мѣсець Септемврий.

*) Единъ галонъ се равнява на 4.5 хкл. или 450 литри или на 30 Пдѣв. ведра.

Плѣвевъ, Печатница на Бажджиевъ и Рачевъ.